

PORADCA MŠ

PORADCA RIADITEĽKY MATERSKEJ ŠKOLY

AKTUÁLNE INFORMÁCIE A PRAKTICKÉ RADY PRE RIADENIE MATERSKEJ ŠKOLY

ROČNÍK I • ČÍSLO 10 • JÚN 2020

Deň detí v materskej škole

Školská spôsobilosť dieťaťa
z pohľadu logopéda

Znovuotvorené brány MŠ:
Vytvorte prostredie, do ktorého
sa všetci radi vracajú!

Čo všetko treba mať
zverejnené na internetovej
stránke školy?

Deň detí v materskej škole

Potreby, práva a povinnosti detí

PhDr. PaedDr. Matej Slováček

Aktuálne v mesiaci jún oslavujeme sviatok pri príležitosti Dňa detí, ktorým si pripomíname a uctieame dieťa a detstvo. V súčasnosti je trh presýtený rôznorodou motivačnou a populárno-náučnou literatúrou o vychovávaní detí, o prístupe k nim, o tom ako má rodič alebo pedagóg nevyhoriieť. Uponáhľaná doba nás straší a my sa bojíme, že nezvládneme výchovu, preto najmä rodičia ako laici sa často utiekajú k mnohým novým námetom či postupom. Deti majú svoje potreby, práva aj povinnosti. Avšak, poznáme naozaj detské potreby? Pri výchove a vzdelávaní detí je dôležité poznať ich skutočné potreby, determinované biologicky, psychologicky aj sociálne. Dnes sa nám ponúka mnoho štúdií a prác pedagógov a psychológov (odborníkov), ktoré opisujú potreby detí, preto ich musíme pri výchove povýšiť nad potreby dospelých a venovať im pozornosť. Dieťa nemá potreby ako dospelý a naopak a tak si ich vysvetlíme podľa viacerých významných autorov. Učitelia a riaditelia detské potreby poznajú, avšak je žiaduce, aby sme prostredníctvom nástenky, poradenstva, konzultácii, či prednášok do tejto problematiky zasvätili aj rodičov. Rovnako potrebujeme poznať a mať na zreteli práva detí a aj ich povinnosti. Ideálne však je, keď o svojich právach aj povinnostiach budú vedieť aj samotné deti.

Pyramída potrieb človeka

Na úvod sa potrebujeme zoznámiť s potrebami človeka bez ohľadu na vek. Tradičnú kategorizáciu ľudských potrieb v polovici 20. storočia zmapoval a kategorizoval A. Maslow. Poznáme ich najmä vo forme hierarchie potrieb – čiže pyramídy, ktorá stavia na seba potreby tak, ako ich je žiaduce a aj reálne uspokojovať (obrázok 1).

Fyziologické potreby sú chápané ako potreba potravy, pitného režimu alebo tepla. Po uspokojení týchto základných potrieb, človek **potrebuje**

cítiť bezpečie, pocit istoty a neohrozenia. Na treťom stupni je **potreba patriť do rodiny, sociálneho začlenenia** medzi rovesníkmi, združovania sa s kamarátmi, byť prijímaný učiteľmi a milovaný rodičmi. Po uspokojení týchto potrieb, sa v človeku ozýva **potreba uznania a sebaúcty**, kedy potrebujeme zažiť úspech v očiach druhých, či potreba začať rešpektovať seba samého. **Kognitívne potreby** hovoria o nutnosti experimentovania, skúmania, zisťovania a orientovať sa v okolitom svete. **Estetické potreby** sú zase zamerané na túžbu

páčiť sa, vyhľadávať a vnímať pekné veci. Na vrchole tejto pyramídy je potreba uplatnenia, čo človek dokáže – **potreba sebarealizácie.**

Potreby detí

Konkrétne potreby pre deti definovali aj autori Allen a Marotz klasifikovali ich do štyroch okruhov, ktoré vidíme na obrázku 2.

Tieto potreby detí uspokojujeme my ako učiteľky a riaditeľky v materských školách (zabezpečujeme jedlo a pitný režim, hygienu, odpočinok, bez-

Školská spôsobilosť dieťaťa z pohľadu logopéda

Mgr. Lívia Adamická

Vstup do školy je pre dieťa významný krok v živote. Rodičia detí v predškolskom veku si často kladú otázku, či ich ratolesti zaškoliť alebo nie. Ak si nie sú istí, obrátia sa na pani učiteľku v materskej škole, alebo si počkajú na výsledky depistáže v materskej škole. Testovanie školskej zrelosti zabezpečuje Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP), ktoré vydáva po absolvovaní testov školskej zrelosti odporúčanie alebo vyjadrenie. Testy školskej zrelosti sú realizované psychológom z CPPPaP.

Ako uvádzajú centrá CPPPaP, pre posudzovanie školskej zrelosti sú dôležité tieto oblasti: telesný a zdravotný stav, úroveň kognitívnych funkcií, pracovné predpoklady, návyky a osobnostná zrelosť. Školská spôsobilosť je posudzovaná na základe nasledujúcich znakov: reč, činnosť a hra, motorika, grafomotorika, sociabilita, zvládnutie prvkov sebaobsluhy, emocionálna a správanie sa. Predpoklady pre úspešné zvládnutie čítania a pravopisu sa dajú cielene odhaliť pomocou kvalitnej psychologicko- a logopedickej diagnostiky už v predškolskom veku vo vyšetrení a komplexnom posúdení školskej zrelosti.

Čo sa týka oblasti reči a jazyka CPPPaP uvádzajú, že školsky zrelé dieťa vie vo vetách a v jednoduchých súvetiach bez dysgramatizmov vypovedať svoje zážitky. Vie správne vyslovovať všetky hlásky (artikulačná neobratnosť by mala byť korigovaná ešte pred vstupom do školy). Vie vysloviť krátke slovo samostatne po hláskach a vyrozprávať obsah krátkej rozprávky a rozumieť jej obsahu. Vie sa naučiť naspamäť detskú pesničku alebo básničku. Reč by nemala byť výrazne narušená, v rámci normy je možná mierna dyslália.

Najnovšie výskumy ukazujú, že za problémom čítania a pravopisu sú jazykové deficity, a preto je dôležité efektívne hodnotenie predškolských schopností kooperovať s logopédom.

Predpoklady pre osvojenie si čítania a pravopisu u dieťaťa

Deti, ktoré majú všetky potrebné schopnosti, si osvojujú čítanie ľahko, bez výrazných problémov. Tieto predpoklady pre osvojenie si čítania a pravopisu vie logopéd zhodnotiť:

1. Logopedické vyšetrenie

V rámci komplexného logopedického vyšetrenia logopéd zhodnotí reč dieťaťa v jednotlivých jazykových rovinách:

- foneticko – fonologická,
- morfológicko – syntaktická,
- lexikálno – sémantická,
- pragmatická.

Používa metódu voľného rozhovoru s dieťaťom (počas ktorého hodnotí najmä pragmatickú rovinu), a špecifické

testy na jednotlivé jazykové roviny. V rámci morfológicko – syntaktickej roviny hodnotí prítomnosť dysgramatizmov, gramatický cit, vetnú skladbu a gramatické porozumenie.

V lexikálno-sémantickej rovine zhodnotí aktívnu a pasívnu slovnú zásobu, úroveň sémantickej kategorizácie (predškolač pozná strešné pojmy, vyradí sémantického distraktora). V oblasti foneticko – fonologickej roviny posúdi stav výslovnosti, fonologické schopnosti (fonematické uvedenie).

2. Test prediktorov gramotnosti

Na posúdenie pripravenosti dieťaťa na školu v logopedickej praxi používame Test prediktorov gramotnosti od Miku-

Znovuotvorené brány MŠ: Vytvorte prostredie, do ktorého sa všetci radi vracajú!

Mgr. Jarmila Halászová

Dlho očakávaný čas „znovuotvorenia“ materských škôl je tu. Otvorenie materských škôl bolo významným krokom, ktorý rešpektoval plánované opatrenia a rozhodnutia relevantných úradov účinných od 1. júna 2020. Išlo hlavne o opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR a Rozhodnutie ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR, vzhľadom na vývoj šírenia nákazy COVID-19.

Niektorí zamestnanci doma počas pandémie zrelaxovali a už sa tešili opäť do práce. Niektorí síce zrelaxovali, ale do práce sa veľmi netešili. Veríme, že zamestnancov z tej druhej skupiny nie je veľa. Všetko to závisí od pracovného kolektívu, od vedúcich pracovníkov, v našom prípade riaditeľiek materských škôl, ale aj od celkovej atmosféry na pracovisku.

Vladimír Svatoš, lektor a kouč uvádza, že „vzťahy na pracovisku predstavujú zložitú a jemnú pavučinu. Pravdou však je, že šéf, manažér či vedúci majú v rukách hlavné tromfy. Aký je šéf, takí sú väčšinou aj zamestnanci“. Riaditeľka v materskej škole môže tieto

ZELINA, ZAOBERAJÚCI SA UVEDENOU PROBLEMATIKOU, ROZLIŠUJE TRI POJMY, VZŤAHUJÚCE SA KU KLÍME:

- prostredie triedy, skupiny - ekológiu triedy, jej fyzikálne komponenty,
- atmosféru skupiny - vyjadruje vzťahy a javy, ktoré majú krátkodobý charakter,
- klímu skupiny - ktorá je charakterizovaná dlhodobejšie pretrvávajúcimi vzťahmi.

vzťahy ovplyvňovať, buď pozitívne, alebo negatívne. Hlavne by však mala byť vzorom pre všetkých zamestnancov.

Každý túži pracovať v dobrej atmosfére, v dobrej sociálnej klíme. Materská škola je prostredie, kde sa stretávajú

viaceré sociálne skupiny ľudí. Okrem riaditeľky sú to pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci, rodičia a deti. Každý z nich plní v rámci spoločenstva škôlky svoju funkciu a prispieva k tvorbe vzťahov, atmosféry, či klímy.

Požiadavky skupín a jednotlivcov v materskej škole sú prevažne spojené so zabezpečením výchovno-vzdelávacieho procesu, potrieb žiakov a zamestnancov školy. Často vznikajú rôzne problémové situácie. Je potrebné, aby každý vedúci zamestnanec dokázal problém identifikovať, analyzovať a eliminovať jeho negatívne následky. Tým bude prispievať k optimálnej pracovnej klíme. Hovorí sa, že ryba smrdí od hlavy. To znamená, že aký prístup má riaditeľka k učiteľkám, akú vytvára atmosféru, taký je potom následne aj prístup učiteľiek k deťom. Učiteľky v dobrej atmosfére a s radosťou chodia do práce, čo pocítia deti, ktoré tiež radi chodia do škôlky. Ak deti chodia radi do škôlky, radosť majú rodičia

